# ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 14. októbra 2010 *

Vo veci C-61/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Nemecko), z 28. januára 2009 a doručený Súdnemu dvoru 11. februára 2009, ktorý súvisí s konaním:

**Landkreis Bad Dürkheim**

proti

**Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion,**

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia, J.-J. Kasel, A. Borg Barthet (spravodajca), E. Levits a M. Safjan,

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: K. Malacek, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 4. februára 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Landkreis Bad Dürkheim, v zastúpení: A. Martin, splnomocnený zástupca,

— Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion, v zastúpení: M. Arnoldi, splnomocnený zástupca,

— A. Niedermair-Schiemann, v zastúpení: M. Winkelmüller a M. Rietdorf, Rechtsanwälte,

— nemecká vláda, v zastúpení: M. Lumma a J. Möller, splnomocnení zástupcovia,

— poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna a M. Drwiecki, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: F. Clotuche-Duvieusart a G. von Rintelen, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 11. mája 2010,

vyhlásil tento

**Rozsudok**

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 44 nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001, (Ú. v. EÚ L 270, s. 1; Mim. vyd. 03/040, s. 269), zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 2013/2006 z 19. decembra 2006 (Ú. v. EÚ L 384, s. 13, ďalej len „nariadenie č. 1782/2003“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci veci, v ktorej sa Landkreis Bad Dürkheim (okresný úrad Bad Dürkheim) sporí s Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion (riaditeľstvo kontroly a služieb, ďalej len „ADD“)v súvislosti so zohľadnením istých pozemkov

(ďalej len „sporné pozemky“) pri určovaní platobných nárokov A. Niedermairovej-Schiemannovej v rámci režimu jednotnej platby.

## Právny rámec

### *Právna úprava Únie*

#### Nariadenie č. 1782/2003

3 Nariadenie č. 1782/2003 stanovuje najmä režim podpory príjmov poľnohospodárov. Tento režim je v článku 1 druhej zarážke uvedeného nariadenia označený ako „režim jednotnej platby“.

4 Podľa odôvodnenia č. 3 tohto nariadenia:

„S cieľom zabrániť opusteniu poľnohospodárskej pôdy a zaistiť jej udržiavanie v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave je potrebné stanoviť štandardy, ktoré sa môžu alebo nemusia opierať o predpisy členských štátov. Je teda vhodné stanoviť rámec spoločenstva, v ktorom by mohli členské štáty prijať štandardy, ktoré zvažujú aj charakteristiky príslušných oblastí, najmä pôdne a klimatické podmienky, ako aj

súčasné spôsoby hospodárenia (využitie pôdy, striedanie plodín, poľnohospodárskej praxe) a štruktúru poľnohospodárskych podnikov."

5 Odôvodnenie č. 21 uvedeného nariadenia uvádza:

„Režimy podpory, na ktoré sa vzťahuje Spoločná poľnohospodárska politika, poskytujú priamu podporu príjmov, najmä s cieľom zaistiť poľnohospodárskemu obyvateľstvu primeranú životnú úroveň. Tento cieľ je úzko spojený so zachovávaním vidieckych oblastí. …"

6 Odôvodnenie č. 24 rovnakého nariadenia stanovuje najmä:

„… Je preto vhodné, aby jednotná platba na poľnohospodársky podnik závisela od dodržovania štandardov v oblasti životného prostredia, bezpečnosti potravín, zdravia zvierat a dobrého zaobchádzania so zvieratami, ako aj od udržovania poľnohospodárskeho podniku v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave."

7 Podľa článku 2 písm. b) a c) nariadenia č. 1782/2003:

„Na účely tohto nariadenia sa:

b) poľnohospodárskym podnikom' rozumie celok produkčných jednotiek spravovaných poľnohospodárom, ktoré sa nachádzajú na území toho istého členského štátu;

c) ‚poľnohospodárskou činnosťou' rozumie produkcia, chov alebo pestovanie poľnohospodárskych produktov včítane zberu, dojenia, plemenárskej činnosti a chovu zvierat na poľnohospodárskej účely alebo udržovanie pôdy v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave podľa článku 5".

8 Článok 3 uvedeného nariadenia nazvaný „Hlavné požiadavky" stanovuje:

„1. Každý poľnohospodár, ktorý dostáva priame platby, musí dodržovať základné požiadavky [musí dodržovať požiadavky vyplývajúce z právnych predpisov a – *neoficiálne preklad*] týkajúce sa správy uvedené v prílohe III v súlade s harmonogramom stanoveným v uvedenej prílohe, ako aj dobrý poľnohospodársky a ekologický stav podľa článku 5.

2. Príslušný vnútroštátny orgán poskytne poľnohospodárovi zoznam základných požiadaviek [požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov a – *neoficiálne preklad*] týkajúcich sa správy a dobrého poľnohospodárskeho a ekologického stavu, ktorý sa má dodržovať."

9 Podľa článku 5 ods. 1 rovnakého nariadenia:

„Členské štáty dbajú o to, aby všetka poľnohospodárska pôda, a najmä pôda, ktorá sa už nevyužíva na účely produkcie, bola udržovaná v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave. Na základe rámca stanoveného v prílohe IV stanovia členské štáty na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni minimálne požiadavky pre dobrý poľnohospodársky a ekologický stav, ktoré zohľadňujú charakteristiky príslušných oblastí, najmä pôdne a klimatické podmienky, súčasné spôsoby hospodárenia, využitie pôdy, striedanie plodín, poľnohospodársku prax a štruktúru poľnohospodárskych podnikov, bez toho aby boli dotknuté štandardy, ktorými sa riadia náležité poľnohospodárske praktiky používané v rámci nariadenia Rady (ES) č. 1257/1999,

a agroenvironmentálne opatrenia, ktorých použitie presahuje referenčnú úroveň náležitých poľnohospodárskych praktík."

10 Článok 36 ods. 1 nariadenia č. 1782/2003 znie takto:

„Podpora poskytnutá podľa režimu jednotnej platby sa vyplatí za platobné nároky stanovené v kapitole 3, sprevádzané rovnakým počtom hektárov, na ktoré možno poskytnúť podporu a ktoré sú stanovené v článku 44 ods. 2."

11 Článok 43 nariadenia č. 1782/2003 nazvaný „Stanovenie platobných nárokov" vo svojom odseku 1 prvom a druhom pododseku stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 48, každý poľnohospodár má nárok na platbu na hektár, ktorý sa vypočíta vydelením referenčnej čiastky trojročným priemerom všetkých hektárov, na ktoré mu vznikol nárok, počas referenčného obdobia, na priame platby, ktorých zoznam je uvedený v prílohe VI.

Celkový počet platobných nárokov sa rovná uvedenému priemernému počtu hektárov."

12 Článok 44 tohto nariadenia s názvom „Použitie platobných nárokov“ vo svojich odsekoch 1 až 3 uvádza:

„1. Každý platobný nárok viazaný na hektár, na ktorý možno poskytnúť podporu, udeľuje právo na výplatu čiastky, ktorá je stanovená platobným nárokom.

2. ‚Hektárom, na ktorý možno poskytnúť podporu‘ sa rozumie akákoľvek poľnohospodárska plocha poľnohospodárskeho podniku, ktorá sa využíva ako orná pôda alebo stály [trvalý – *neoficiálny preklad*] pasienok, okrem plôch, na ktorých sú trvalé kultúry a lesy alebo ktoré sú vyčlenené pre nepoľnohospodársku činnosť.

Pod ‚hektárom, na ktorý možno poskytnúť podporu‘ sa rozumejú aj plochy vysadené chmeľom alebo plochy, ktoré musia dočasne ležať úhorom alebo sa pestujú s banánmi, alebo plochy vysadené olivovými stromami.

3. Poľnohospodár nahlási pozemky odpovedajúce ploche, na ktorú sa viaže platobný nárok. Okrem prípadu vyššej moci alebo mimoriadnych okolností sú uvedené pozemky poľnohospodármi [poľnohospodárom – *neoficiálny preklad*] k dispozícii počas aspoň desiatich mesiacov, ktoré začnú plynúť odo dňa, ktorý stanoví členský štát, najskôr však 1. septembra kalendárneho roku, ktorý predchádza roku podania žiadosti o účasť v režimu jednotnej platby.“

13 Nariadenie č. 1782/2003 vo svojej kapitole 5 oddiele 1 s názvom „Regionálne uplatňovanie“ upravuje možnosť členských štátov zaviesť režim jednotnej platby na regionálnej úrovni.

14 Článok 59 ods. 4 uvedeného nariadenia, ktorý sa uplatňuje v rámci zavedenia režimu jednotnej platby na regionálnej úrovni, stanovuje, že počet nárokov na platbu na poľnohospodára sa musí rovnať počtu hektárov, ktoré tento poľnohospodár nahlási v súlade s článkom 44 ods. 2 pre prvý rok uplatnenia režimu jednotnej platby.

Nariadenie č. 795/2004

15 Nariadenie Komisie (ES) č. 795/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú predpisy na vykonávanie schémy jednotných platieb ustanovenej v nariadení Rady (ES) č. 1782/2003 (Ú. v. EÚ L 141, s. 1; Mim. vyd. 03/044, s. 226), zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 394/2005 z 8. marca 2005 (Ú. v. EÚ L 63, s. 17, ďalej len „nariadenie č. 795/2004“) vo svojom článku 2 písm. a) až h) stanovuje:

„Na účely hlavy III nariadenia (ES) č. 1782/2003 a pre toto nariadenie sa použijú nasledovné definície:

a) ‚poľnohospodárska pôda‘ znamená celková výmera, ktorú zaberá orná pôda, trvalé pasienky a monokultúrne plodiny;

b) ‚orná pôda‘ znamená ‚orná pôda‘ v zmysle článku 2 bod (1) nariadenia Komisie (ES) č. 796/2004;

c) ‚monokultúrne plodiny‘ znamená plodiny pestované mimo osevného postupu okrem trvalých pasienkov, ktoré zaberajú pôdu po dobu piatich rokov alebo

dlhšie a opakovane produkujú úrodu, vrátane škôlok, ako sa definujú v prílohe I bod (G/05) rozhodnutia Komisie 2000/115/ES…, s výnimkou viacročných plodín a škôlok takýchto viacročných plodín.

…

e) ‚trvalé pasienky' znamená ‚trvalé pasienky' v zmysle článku 2 bod (2) nariadenia Komisie (ES) č. 796/2004;

…

h) ‚prenájom' znamená prenájom alebo podobné typy dočasných transakcií".

Nariadenie č. 796/2004

16 Nariadenie Komisie (ES) č. 796/2004 z 21. apríla 2004, ktoré ustanovuje podrobné pravidlá na uplatňovanie krížového plnenia, modulácie a integrovaného správneho a kontrolného systému uvedeného v nariadení Rady (ES) č. 1782/2003 (Ú. v. EÚ L 141, s. 18; Mim. vyd. 03/044, s. 243), zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES)

č. 239/2005 z 11. februára 2005 (Ú. v. EÚ L 42, s. 3, ďalej len „nariadenie č. 795/2004“) vo svojom článku 2 bodoch 1 a 2 stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia sa budú využívať nasledovné definície:

1. ‚Orná pôda' je pôda, ktorá sa používa na pestovanie plodín, a pôda vyňatá z produkcie alebo pôda udržiavaná v dobrom stave z hľadiska poľnohospodárskeho a z hľadiska životného prostredia v súlade s článkom 5 nariadenia (ES) č. 1782/2003 bez ohľadu na to, či je táto pôda pod skleníkmi alebo pod pevným, prípadne pohyblivým krytom;

2. ‚Trvalý pasienok' je pôda, ktorá sa minimálne päť rokov používa na pestovanie bylinných kŕmnych plodín prirodzene (samostatne osiate) alebo prostredníctvom kultivácie (osev) a nie je zahrnutá v systéme farmy na striedanie plodín, [‚Trvalý pasienok' je pôda, ktorá sa používa na pestovanie bylinných kŕmnych plodín prirodzene (samostatne osiate) alebo prostredníctvom kultivácie (osev) a minimálne päť rokov nie je zahrnutá v systéme farmy na striedanie plodín – *neoficiálny preklad*] okrem pôdy v rámci režimov vyňatia z produkcie podľa článku 6 nariadenia Rady (ES) č. 1251/1999…, pôdy v rámci režimov vyňatia z produkcie podľa článku 54 ods. 2 a článku 107 nariadenia (ES) č. 1782/2003, plôch vyňatých v súlade s nariadením Rady (EHS) č. 2078/92… a plôch vyňatých v súlade s článkami 22, 23 a 24 nariadenia Rady (ES) č. 1257/1999…“

*Vnútroštátna právna úprava*

17 Podľa § 2 ods. 1 zákona o uplatnení režimu jednotnej platby (Betriebsprämiendurchführungsgesetz, BGBl. 2006 I, s. 1298), sa jednotná platba na regionálnej úrovni

priznáva od 1. januára 2005 spôsobom stanoveným jednak v uvedenom zákone a jednak v nariadení, ktorým sa vykonáva režim jednotnej platby.

**Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky**

18 Spor vo veci samej sa týka zohľadnenia sporných pozemkov pri určovaní platobných nárokov A. Niedermairovej-Schiemannovej v rámci režimu jednotnej platby.

19 A. Niedermair-Schiemann je zodpovedná za poľnohospodársky podnik, ktorého predmet činnosti zahŕňa chov oviec. Sporné pozemky využíva na základe dvoch zmlúv.

20 Podľa prvej z týchto zmlúv, uzavretej 12. novembra 1998 so spolkovou krajinou Porýnie-Falcko, môže A. Niedermair-Schiemann užívať niektoré pozemky ako lúku na kosenie a ako pasienky. V tejto súvislosti však musí rešpektovať isté obmedzenia. Konkrétne sa uvedené pozemky nemôžu kosiť v období od 1. novembra do 15. júna a kosba sa nesmie uskutočňovať sacími alebo rotačnými žacími strojmi. Namiesto druhého kosenia je možné spásanie ovcami alebo kozami vo forme striedavej pastvy alebo voľnej pastvy pričom trvanie pasenia je nutné dohodnúť s orgánom uvedenej spolkovej krajiny povereným starostlivosťou o tieto pozemky. Pozemky sú k dispozícii bezplatne a ako protiplnenie musí dotknutá osoba prevziať zodpovednosť za platbu príspevkov obchodnému združeniu. Dotknuté parcely boli spolkovej krajine prenajaté ich vlastníkmi.

21 Podľa druhej zmluvy uzavretej s Landkreis Bad Dürkheim 1. mája 2000 je A. Niedermair-Schiemann – ako „subjekt, ktorý si plní povinnosti vyplývajúce zo zmluvy“ – povinná pri dodržiavaní predpisov na ochranu prírody starať sa o určité pozemky a využívať ich. Dostáva za to pevne stanovenú ročnú odmenu. Musí tiež plniť konkrétne zmluvné povinnosti, ako aj dodržiavať pokyny orgánu ochrany prírody, napríklad pokiaľ ide o intenzitu pastvy. Okrem toho ju uvedený orgán vecne podporuje prijímaním opatrení týkajúcich sa starostlivosti o pozemok, napríklad prípravným kosením, ako aj pravidelným odstraňovaním kríkov a klčovaním vykonávanými tretími osobami. Časť dotknutých pozemkov vlastní spolková krajina Porýnie-Falcko. Pokiaľ ide o ostatné pozemky, ich vlastníci dovolili pastvu na účely ochrany prírody a v niektorých prípadoch boli prijaté všeobecne záväzné opatrenia, aby boli títo vlastníci povinní strpieť opatrenia starostlivosti, ktoré uskutoční A. Niedermair-Schiemann.

22 A. Niedermair-Schiemann deklarovala sporné pozemky v rámci režimu jednotnej platby ako trvalé pasienky patriace k jej poľnohospodárskemu podniku. Rozhodnutím z 20. februára 2006 jej boli priznané platobné nároky týkajúce sa ornej pôdy a pasienkov, vrátane sporných pozemkov.

23 Toto rozhodnutie bolo na pokyn ministerstva zmenené rozhodnutím zo 14. mája 2007 (ďalej len „pozmeňujúce rozhodnutie“) s odôvodnením, že sporné pozemky nie sú pozemkami, na ktoré možno poskytnúť podporu.

24 A. Niedermair-Schiemann podala proti pozmeňujúcemu rozhodnutiu námietku.

25 Keďže výbor Landkreis Bad Dürkheim pre právne záležitosti dospel k záveru, že pôvodné rozhodnutie z 20. februára 2006 bolo prijaté v súlade s platnou právnou úpravou, rozhodnutím z 22. októbra 2007 vyhovel námietke a zrušil pozmeňujúce rozhodnutie.

26 Rozsudkom z 2. júla 2008 Verwaltungsgericht (správny súd) Neustadt an der Weinstraße na základe žaloby podanej ADD zrušil rozhodnutie z 22. októbra 2007 a obnovil pozmeňujúce rozhodnutie.

27 Verwaltungsgericht predovšetkým usúdil, že ak poľnohospodársky podnik slúži na ochranu prírody a aj na rozsiahlu poľnohospodársku činnosť, je potrebné odkázať na súvisiace užívacie právo. Následne uviedol, že režim jednotnej platby nemá za cieľ poskytnúť podporu príjmov v súvislosti s úlohami ochrany prírody zverenými poľnohospodárovi štátnou správou. Uvedený súd okrem toho rozhodol, že o poľnohospodárske využitie môže ísť len vtedy, ak poľnohospodár získal užívacie právo v zmysle nájomnej zmluvy alebo podobného právneho vzťahu. Ďalej usúdil, že v rámci veci samej dotknuté pozemky neboli A. Niedermairovej-Schiemannovej poskytnuté na poľnohospodársky účel, ale na účel ochrany prírody. Napokon tento súd dospel k záveru, že na to, aby dotknuté pozemky spĺňali podmienky na poskytnutie podpory, musia byť súčasťou poľnohospodárskeho podniku, ktorý túto podporu dostáva, a poľnohospodár musí mať právo využívať ich na poľnohospodárske účely, čo je podmienka, ktorá v prejednávanej veci nebola splnená.

28 Landkreis Bad Dürkheim a pani Niedermair-Schiemann podali proti tomuto rozsudku odvolanie na vnútroštátny súd.

29 Podľa tohto súdu závisí rozhodnutie sporu od otázky, či dotknuté pozemky spadajú do pôsobnosti pojmu „hektár, na ktorý možno poskytnúť podporu“ v zmysle článku 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003.

30 Za týchto okolností sa Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Ide o poľnohospodársku plochu v zmysle článku 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003 aj vtedy, keď jej využívanie síce slúži aj poľnohospodárskym účelom (spásanie porastu s cieľom chovu oviec), ale prevažujúcim účelom je sledovanie cieľov starostlivosti o krajinu a ochrany prírody?

2. V prípade kladnej odpovede na otázku č. 1:

Je plocha využívaná na nepoľnohospodárske činnosti v zmysle článku 44 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1782/2003, keď je prevažujúcim účelom činnosti ochrana prírody alebo v každom prípade vtedy, ak poľnohospodár pri plnení cieľov ochrany prírody podlieha pokynom orgánu ochrany prírody?

3. V prípade, že ide o poľnohospodársku plochu (otázka č. 1), ktorá sa využíva aj na poľnohospodársku činnosť (otázka č. 2):

Predpokladá priradenie poľnohospodárskej plochy k poľnohospodárskemu podniku [poľnohospodárska plocha poľnohospodárskeho podniku v zmysle článku 44 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1782/2003],

a) že je poľnohospodárskemu podniku k dispozícii za úhradu na základe nájomnej zmluvy alebo podobného časovo obmedzeného právneho vzťahu?

b) V prípade zápornej odpovede: má na priradenie k poľnohospodárskemu podniku dosah skutočnosť, že sa plochy bezplatne alebo len za prevzatie zodpovednosti za platbu príspevkov obchodnému združeniu prenechajú podniku na využívanie určitým spôsobom v rámci obmedzeného časového obdobia v súlade s cieľmi ochrany prírody?

c) V prípade kladnej odpovede: má na priradenie k poľnohospodárskemu podniku dosah skutočnosť, že podnik je zaviazaný vykonávať na plochách určité úlohy a dostáva za to odmenu?“

**O prejudiciálnych otázkach**

*O prvej a druhej otázke*

31 Svojimi prvými dvoma otázkami, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že podporu nemožno poskytnúť v prípade pozemku, ktorý sa síce využíva aj na poľnohospodárske účely, v prevažujúcej miere však slúži cieľom starostlivosti o krajinu a ochrany prírody, a to najmä ak poľnohospodár pri plnení cieľov ochrany prírody podlieha pokynom orgánu takejto ochrany.

32 V zmysle prvého pododseku článku 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003 je „hektárom, na ktorý možno poskytnúť podporu“ akákoľvek poľnohospodárska plocha poľnohospodárskeho podniku, ktorá sa využíva ako orná pôda alebo trvalý pasienok, okrem plôch, na ktorých sú trvalé kultúry a lesy alebo ktoré sú vyčlenené pre nepoľnohospodársku činnosť.

33 V tomto kontexte sa vnútroštátny súd po prvé pýta, či možno ako poľnohospodársku plochu kvalifikovať pozemok, ktorý sa síce používa na poľnohospodárske účely, ale v prevažujúcej miere slúži cieľom starostlivosti o krajinu a ochrany prírody.

34 Pojem poľnohospodárska pôda je definovaný v článku 2 písm. a) nariadenia č. 795/2004 ako celková výmera, ktorú zaberá orná pôda, trvalé pasienky a monokultúrne plodiny.

35 Orná pôda je podľa článku 2 písm. b) rovnakého nariadenia v spojení s článkom 2 bodom 1 nariadenia č. 796/2004 pôda, ktorá sa používa na pestovanie plodín, a pôda vyňatá z produkcie alebo pôda udržiavaná v dobrom stave z hľadiska poľnohospodárskeho a z hľadiska životného prostredia v súlade s článkom 5 nariadenia (ES) č. 1782/2003.

36 Trvalý pasienok je podľa článku 2 písm. e) nariadenia č. 795/2004 v spojení s článkom 2 bodom 2 nariadenia č. 796/2004 pôda, ktorá sa používa na pestovanie bylinných kŕmnych plodín prirodzene alebo prostredníctvom kultivácie a minimálne päť rokov nie je zahrnutá v systéme farmy na striedanie plodín.

37 Z ustanovení uvedených v bodoch 32 až 36 tohto rozsudku vyplýva, že kvalifikácia predmetných pozemkov ako „orná pôda“ alebo „trvalý pasienok“ a následne „poľnohospodárska pôda“ závisí od ich skutočného využívania. Pozemok teda musí byť kvalifikovaný ako poľnohospodárska pôda, ak je využívaný ako orná pôda alebo trvalý pasienok v zmysle článku 2 bodov 1 a 2 nariadenia č. 796/2004.

38 Okolnosť, že parcely, ktoré sú skutočne používané ako orná pôda alebo trvalé pasienky, slúžia prevažne cieľom starostlivosti o krajinu a ochrany prírody, preto nemôže byť prekážkou kvalifikácie takýchto parciel ako poľnohospodárskej pôdy v zmysle článku 2 bodov 1 a 2 nariadenia č. 796/2004.

39 Pre úplnosť je potrebné poukázať na to, že ako vyplýva z odôvodnení č. 3, 21 a 24 nariadenia č. 1782/2003, ochrana životného prostredia patrí medzi ciele režimu jednotnej podpory. Súdny dvor tiež rozhodol, že ochrana životného prostredia, ktorá predstavuje jeden zo základných cieľov Európskej únie, musí byť považovaná za cieľ, ktorý je súčasťou spoločnej politiky v oblasti poľnohospodárstva (rozsudok zo 16. júla 2009, Horvath, C-428/07, Zb. s. I-6355, bod 29). Okrem toho článok 2 bod 1 nariadenia č. 796/2004 výslovne stanovuje, že orná pôda, a teda poľnohospodárska pôda v zmysle článku 2 písm. a) nariadenia č. 795/2004 je pôda udržiavaná v dobrom stave z hľadiska poľnohospodárskeho a z hľadiska životného prostredia v súlade s článkom 5 nariadenia (ES) č. 1782/2003.

40 V tomto kontexte by bolo rozporuplné, keby v súvislosti s poľnohospodárskou plochou nebolo viac možné poskytnúť podporu v prípade, že sa používa na účely starostlivosti o krajinu a ochrany prírody.

41 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že prevažujúca povaha účelu plochy zameraného na starostlivosť o krajinu a ochranu prírody nezbavuje túto plochu jej poľnohospodárskeho charakteru v zmysle článku 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003, keďže v prejednávanej veci je dotknutá plocha predmetom skutočného využívania ako orná pôda alebo pasienok.

42 Po druhé sa vnútroštátny súd snaží zistiť, či podporu možno poskytnúť v prípade poľnohospodárskej plochy, na ktorej sa uskutočňuje činnosť slúžiaca hlavne cieľom starostlivosti o krajinu a ochrany prírody.

43 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa článku 44 ods. 2 prvého pododseku nariadenia č. 1782/2003 nemožno poskytnúť podporu na poľnohospodársku plochu, ktorá je vyčlenená pre nepoľnohospodársku činnosť.

44 Článok 2 písm. c) tohto nariadenia definuje poľnohospodársku činnosť ako produkciu, chov alebo pestovanie poľnohospodárskych produktov vrátane zberu, dojenia, plemenárskej činnosti a chovu zvierat na poľnohospodárske účely alebo udržovanie pôdy v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave podľa článku 5 uvedeného nariadenia.

45 V tomto kontexte vnútroštátny súd nastolil otázku, či možno poskytnúť podporu na poľnohospodársku plochu používanú na poľnohospodársku, aj nepoľnohospodársku činnosť v zmysle článku 44 ods. 2 prvého pododseku.

46 V prejednávanej veci je však potrebné konštatovať, že ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, sporné pozemky boli vyčlenené na poľnohospodársku činnosť.

47 Ak je totiž poľnohospodárska plocha predmetom poľnohospodárskej činnosti v zmysle článku 2 písm. c) nariadenia č. 1782/2003, nemá na účely článku 44 ods. 2 význam skutočnosť, že táto činnosť sa vykonáva prevažne na poľnohospodárske účely alebo na účely ochrany prírody.

48 V súvislosti s definíciou poľnohospodárskej činnosti uvedenej v tomto ustanovení je rovnako irelevantná existencia pokynov, ktoré poľnohospodárovi dáva príslušný vnútroštátny orgán. To platí o to viac, že z článku 3 samotného nariadenia č. 1782/2003 vyplýva nielen to, že každý poľnohospodár, ktorý dostáva priame platby, musí dodržovať požiadavky vyplývajúce z právnych predpisov a týkajúce sa správy uvedené v prílohe III tohto nariadenia, ako aj dobrý poľnohospodársky a ekologický stav podľa článku 5 nariadenia, ale aj to, že príslušný vnútroštátny orgán poskytne poľnohospodárovi zoznam požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov a týkajúcich sa správy a dobrého poľnohospodárskeho a ekologického stavu, ktorý sa má dodržovať.

49 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že článok 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby bolo možné poskytnúť podporu na plochu, ktorá sa síce využíva aj na poľnohospodárske účely, ale prevažne slúži cieľom starostlivosti o krajinu a ochrany prírody. Okrem toho skutočnosť, že poľnohospodár podlieha pokynom orgánu ochrany prírody, nezbavuje poľnohospodárskeho charakteru činnosť, ktorá zodpovedá definícii uvedenej v článku 2 písm. c) uvedeného nariadenia.

*O tretej otázke*

50 Tretia otázka smeruje k zisteniu, za akých podmienok môže byť poľnohospodárska plocha považovaná za priradenú k poľnohospodárskemu podniku v zmysle článku 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003.

51 Vnútroštátny súd sa predovšetkým snaží zistiť, či je na to, aby bola poľnohospodárska plocha považovaná za súčasť poľnohospodárskeho podniku poľnohospodára, potrebné, aby mu bola k dispozícii na základe poľnohospodárskej nájomnej zmluvy alebo podobného odplatného právneho vzťahu. Tento súd sa ďalej pýta, či je súčasťou poľnohospodárskeho podniku plocha prenechaná poľnohospodárovi na využívanie určitým spôsobom v rámci obmedzeného časového obdobia v súlade s cieľmi ochrany prírody. Napokon sa vnútroštátny súd pýta, či sa poľnohospodárska plocha môže považovať za súčasť poľnohospodárskeho podniku, ak je na nej poľnohospodár zaviazaný vykonávať určité úlohy a dostáva za to odmenu.

52 Po prvé je vhodné pripomenúť, že podľa článku 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003 možno poskytnúť podporu na poľnohospodárske plochy poľnohospodárskeho podniku. Takýto podnik je definovaný v článku 2 písm. b) uvedeného nariadenia ako celok produkčných jednotiek spravovaných poľnohospodárom, ktoré sa nachádzajú na území toho istého členského štátu.

53 Článok 44 ods. 3 tohto nariadenia upresňuje, že pozemky zodpovedajúce ploche, na ktorú sa viaže platobný nárok, musia byť poľnohospodárovi k dispozícii počas aspoň desiatich mesiacov.

54 Je preto nutné konštatovať, že ani článok 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003, ani odsek 3 rovnakého článku neupresňujú povahu právneho vzťahu, na základe ktorého poľnohospodár využíva dotknutý pozemok. Z týchto ustanovení teda nemožno vyvodiť, že dotknuté parcely musia byť poľnohospodárovi prenechané na základe nájomnej zmluvy alebo podobného právneho vzťahu.

55 V súlade so zásadou zmluvnej slobody majú preto zmluvné strany voľnosť upraviť právny vzťah, ktorý je základom využitia dotknutého pozemku. V prípade neexistencie protichodného ustanovenia sa môžu dohodnúť, že prenechanie parciel sa uskutoční bez finančnej protihodnoty.

56 Rovnako môžu dospieť k dohode, že ako protihodnotu za uvedené prenechanie parciel poľnohospodár prevezme zodpovednosť za platbu príspevkov obchodnému združeniu.

57 Po druhé sa vnútroštátny súd snaží zistiť, či sa pozemok môže považovať za súčasť poľnohospodárskeho podniku v prípade, keď je poľnohospodár podriadený istým obmedzeniam, pokiaľ ide o trvanie a povahu činností, ktoré sú na tomto pozemku prípustné, tak ako je to v prípade zmluvy uzatvorenej 12. novembra 1998 medzi A. Niedermairovou-Schiemannovou a spolkovou krajinou Porýnie-Falcko.

58 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 52 tohto rozsudku, pozemok je súčasťou poľnohospodárskeho podniku poľnohospodára, ak má tento právo spravovať ho na účely výkonu poľnohospodárskej činnosti.

59 Ani nariadenie č. 1782/2003, ani nariadenia č. 795/2004 a č. 796/2004 nevymedzujú presnú pôsobnosť výrazu „celok produkčných jednotiek spravovaných poľnohospodárom“, ktorý je uvedený v článku 2 písm. b) uvedeného nariadenia č. 1782/2003.

60 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa význam a pôsobnosť pojmov, pre ktoré právo Únie nemá definíciu, musí zistiť podľa ich obvyklého významu v bežnom jazyku, pričom sa zároveň zohľadnia súvislosti, v ktorých sa používajú, ako aj účel sledovaný právnou úpravou, v ktorej sa nachádzajú (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 10. marca 2005, easyCar, C-336/03, Zb. s. I-1947, bod 21 a citovanú judikatúru).

61 Pokiaľ ide o režim jednotnej podpory, z pojmu správa nevyplýva – na rozdiel od tvrdenia ADD v jeho písomných pripomienkach – existencia práva poľnohospodára neobmedzene nakladať s dotknutým pozemkom v rámci jeho využívania na poľnohospodárske účely.

62 Poľnohospodár však v súvislosti s týmto pozemkom má mať na účely výkonu svojej poľnohospodárskej činnosti k dispozícii dostatočnú nezávislosť, čo musí posúdiť vnútroštátny súd pri zohľadnení všetkých okolností prejednávanej veci.

63 Za okolností, akými sú tie v spore vo veci samej, je osobitne dôležité, aby poľnohospodár nebol úplne podriadený pokynom príslušného vnútroštátneho orgánu. Aj napriek existencii uvedených pokynov tak poľnohospodár musí mať v rámci využívania dotknutého pozemku istú rozhodovaciu právomoc.

64 Okrem toho v súlade s článkom 44 ods. 3 nariadenia č. 1782/2003 musia byť pozemky, na ktoré možno poskytnúť podporu, poľnohospodárovi k dispozícii počas aspoň desiatich mesiacov.

65 Počas tohto obdobia musí by poľnohospodár schopný využívať predmetný pozemok na svoje poľnohospodárske činnosti s dostatočnou nezávislosťou, vrátane udržiavania pozemkov v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave v zmysle článku 5 nariadenia č. 1782/2003.

66 Okrem toho je podstatné, aby sporné pozemky neboli v priebehu uvedeného obdobia predmetom nijakej poľnohospodárskej činnosti vykonávanej treťou osobou. Aby sa predišlo tomu, že viacerí poľnohospodári uvedú dotknuté parcely ako súčasť svojich poľnohospodárskych podnikov, je nevyhnutné, aby tieto pozemky nemohli byť na účely režimu jednotnej platby počas tohto obdobia považované za súčasť poľnohospodárskych podnikov iných poľnohospodárov.

67 Po tretie sa vnútroštátny súd pýta, či poľnohospodárska plocha môže byť považovaná za súčasť poľnohospodárskeho podniku, ak je na nej poľnohospodár povinný vykonávať určité úlohy a dostáva za to odmenu.

68 V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že podľa článku 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003 je poľnohospodársky podnik tvorený ornou pôdou a trvalými pasienkami, ktoré sú určené na poľnohospodársku činnosť vykonávanú poľnohospodárom s istou mierou samostatnosti.

69 Je tiež dôležité upresniť, že poľnohospodárska činnosť na dotknutých pozemkoch sa musí vykonávať v mene a na účet poľnohospodára, čo musí overiť vnútroštátny súd.

70 Skutočnosť, že poľnohospodár je povinný za odmenu vykonávať určité úlohy pre tretiu osobu, je v tejto súvislosti irelevantná.

71 Z toho vyplýva, že na tretiu otázku je potrebné odpovedať, že článok 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že:

— na to, aby bola poľnohospodárska plocha považovaná za súčasť poľnohospodárskeho podniku poľnohospodára, nie je potrebné, aby mu bola k dispozícii na základe poľnohospodárskej nájomnej zmluvy alebo podobného odplatného právneho vzťahu,

— nebráni tomu, aby bola za súčasť poľnohospodárskeho podniku považovaná plocha, ktorá je len pod podmienkou, že poľnohospodár prevezme zodpovednosť za platbu príspevkov obchodnému združeniu, tomuto poľnohospodárovi bezodplatne prenechaná na využívanie určitým spôsobom v rámci obmedzeného časového obdobia a v súlade s cieľmi ochrany prírody, pod podmienkou, že je schopný využívať takúto plochu na svoju poľnohospodársku činnosť s dostatočnou nezávislosťou a počas aspoň desiatich mesiacov,

— na priradenie dotknutej plochy k poľnohospodárskemu podniku poľnohospodára je v tejto súvislosti irelevantná skutočnosť, že poľnohospodár je povinný za

odmenu vykonávať určité úlohy pre tretie osoby, ak túto plochu využíva aj na účely výkonu svojej poľnohospodárskej činnosti vo svojom mene a na svoj účet.

**O trovách**

72 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 44 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001, zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 2013/2006 z 19. decembra 2006, sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby bolo možné poskytnúť podporu na plochu, ktorá sa síce využíva aj na poľnohospodárske účely, ale prevažne slúži cieľom starostlivosti o krajinu a ochrany prírody. Okrem toho skutočnosť, že poľnohospodár**

**podlieha pokynom orgánu ochrany prírody, nezbavuje poľnohospodárskeho charakteru činnosť, ktorá zodpovedá definícii uvedenej v článku 2 písm. c) uvedeného nariadenia.**

**2. Článok 44 ods. 2 nariadenia č. 1782/2003, zmeneného a doplneného nariadením č. 2013/2006, sa má vykladať v tom zmysle, že:**

**— na to, aby bola poľnohospodárska plocha považovaná za súčasť poľnohospodárskeho podniku poľnohospodára, nie je potrebné, aby mu bola k dispozícii na základe poľnohospodárskej nájomnej zmluvy alebo podobného odplatného právneho vzťahu,**

**— nebráni tomu, aby bola za súčasť poľnohospodárskeho podniku považovaná plocha, ktorá je len pod podmienkou, že poľnohospodár prevezme zodpovednosť za platbu príspevkov obchodnému združeniu, tomuto poľnohospodárovi bezodplatne prenechaná na využívanie určitým spôsobom v rámci obmedzeného časového obdobia a v súlade s cieľmi ochrany prírody, pod podmienkou, že je schopný využívať takúto plochu na svoju poľnohospodársku činnosť s dostatočnou nezávislosťou počas aspoň desiatich mesiacov,**

**— na priradenie dotknutej plochy k poľnohospodárskemu podniku poľnohospodára je v tejto súvislosti irelevantná skutočnosť, že poľnohospodár je povinný za odmenu vykonávať určité úlohy pre tretie osoby, ak túto**

**plochu využíva aj na účely výkonu svojej poľnohospodárskej činnosti vo svojom mene a na svoj účet.**

Podpisy